Після хуртовини

Василь Чухліб

Хоч у світлиці висить барометр, який може угадувати, коли дощ буде чи сніг, а коли сонячно, дідусь Гордій поглядає на нього рідко.

— У мене свій барометр,— каже він.— Як заниє ліва рука, так і чекай негоди.

Дідуся поранило в руку на війні з фашистами. Він був кулеметником, дві медалі "За відвагу" лежать он у шкатулці. Лаврик їх не раз роздивлявся, ще й хлопцям показував.

Після війни дідусь лісникував багато років. Отой ліс, що за селом, він саджав і вирощував. Тепер там сосни вищі за їхню хату і зайці водяться, гриби ростуть.

А дідусь уже не лісникує, бо старий став. "Був козак, та з'їздився",— так він каже.

Улітку дідусь доглядає садок, пасіку, а як похолодає то більше в хаті щось робить: то ложки вирізає з м'якої деревини — липи чи берези, то кошики лозові плете.

А Лаврик у нього ніби за помічника.

Ось і зараз: сидять вони проти вікна, старий плете верейку на картоплю, а малий приглядається та лозу подає.

— А що, Лавріне, скажу я тобі: мабуть, хуртовина буде,— облишає дідусь роботу й дивиться у вікно.

Лаврик також вглядається у відталу шибку.

— Та сонце ж он як, дідусю, світить, аж сніг переливається.

— Еге, моя лівиця мене ніколи не обманювала...

Хуртовина почалася наступного дня. Сонце де й поділося, довкруж потемніло, і садок, і город, і хати зникли за білою пеленою. Сніг ішов цілий день і всю ніч. Коли Лаврик прокинувся і виглянув у вікно, то побачив, що яблуні й груші стали зовсім низенькі. То вони так потонули в заметах.

Накинувши кожушок, Лаврик вибіг надвір.

— Ой і снігу накидало! — загукав радісно.— Де мої лижі, де мої санчата? Дідусю, ви не бачили?

Дідусь уже прокидав стежину від ганку до хвіртки і тепер, зіпершись на дерев'яну лопату, перепочивав.

— Багато снігу — то добре, на врожай,— мовив.— Та мене зараз інше турбує: як там сосни мої? Гілля у них і так важке, а це ж стільки снігу навалило на хвою. Боюсь: поламає дерева, понівечить.

Дідусь побідкався, потім виніс із комори свої широкі лижі, які витесав колись із берези, дістав з горища довгу тичку. Застромив за потертого солдатського паска невелику довбеньку.

— А я? — Лаврик одразу збагнув, куди збирається дідусь.

Але ж довелося ще довго відпрошуватися в мами й бабусі.

— Ну, якщо замерзнете, то й додому не повертайтеся! — сказали вони в один голос.— Що старе, що мале! Два чоботи — пара...

А дідусь та Лаврик уже поспішали до лісу. Сніг був молодий, ще не злежався, але лижі ковзали добре, бо дідусь кілька днів тому змастив їх, а перед виїздом натер сукнинкою.

Увійшовши до лісу, одразу побачили, що соснам непереливки. Багато дерев попригинало снігом, чимало гілок повідчахувалось.

Дідусь стукав по стовбурах довбенькою, гамселив по гіллі тичкою. А Лаврик струшував сніг із маленьких сосонок. Густою холодною порошею обсипало дідуся й онука, а вони пробиралися від дерева до дерева, визволяли їх з-під снігової навали.

Хтозна, скільки часу минуло, як забралися в ліс. Зупинило їх розкотисте:

— Еге-гей! А це що за сніговики тут воюють?

До них прошкував на лижах лісник дядько Андрій, а з ним ще люди.

— Ну, Гордію Івановичу, свого лісу ви не забуваєте і за такої пори! — дивувався лісник.

— Хіба ж можна друга в біді залишати? — відповідав дідусь.

— А цього лісовичка ви тут не заморозили? — І дядько Андрій обійняв Лаврика полами свого широчезного кожуха, потер рукавицею йому щоки.

— Ні, мені навпаки — жарко! — Від Лаврика справді аж пара йшла.

Лісник вправно розпалив багаття на затишній галявинці.

— Ви обсушіться, бо це ж не літо! — наказав.— А ми ось з хлопцями заступимо вам на зміну.

Люди пішли лісом, здіймаючи над деревами снігову хмару.

— Ну, тепер ліс не пропаде! — задоволено казав дідусь.

Він вийняв з торбини кілька картоплин, пригорнув їх тліючими жаринами. Нічого смачнішого не куштував раніше Лаврик! Куди там усяким цукеркам і навіть морозиву! Від печеної в зимовому лісі картоплі тіло сповнювалося теплом і бадьорістю.

А сонце вже скочувалося на вершини сосон, і мокра хвоя засяяла міріадами іскринок. Звільнені із снігового полону, дерева немовби усміхалися дідусеві Гордію і Лаврику.